

REDACȚIA

Nr. 20, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

1 an ... 20 cor.

6 luni ... 10 cor.

3 luni ... 5 cor.

1 luna ... 2 cor.

Nu se dăruiește pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Nr. 20, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

Se cu plăcere garionează: prima dată la 10 cor.; a doua oară 12 cor.; a treia oară 15 cor. de fiecare publicare.

Adăptăm amestecul, cât și traducerea, și se scrie în toate plățile înaintea în Arad.

Vesefos pentru oraș și comitate.

Scrisorile adresate nu se primesc.

Noblețea noastră.

Rămâne ceea-ce e sănătos și pierde ceea-ce e stricat.

S'au parândat în curgerea veacurilor multe popoare pe pământul brazdat de plugiile noastre, și toate ne-au asuprit și s'au îmbuibat făcându-și parte din roadele muncii noastre, dar nici unul n'a ajuns să se ridice sufletește în rând cu noi.

Nu poate nimeni să-și mai deie seamă, că or fi fost străbunii nostri pe timpul lui Constantin-cel-Mare, când mânoasele șesuri pe la poalele Carpaților erau stăpânite de vandali și de Visigoții, care aici la noi au început începuturile culturii germane. Erau viță nobilă Germanii aceștia, care nu de noi au fost adungați de aici și, trecând ca o furtună peste țările dela mează-zi, au ajuns în cele din urmă să întemeieze regate strălucite tocmai în Spania unită și chiar mai departe, în Africa, alții. S'au stins însă de pe fața pământului de numai în mintea cărturarilor și mai rămas amintire despre vecuirea lor.

Ca potopul cutropitor s'au revărsat apoi peste pământul acesta dimpreună cu Hunii, Getele de Ostrogoți și de Longobarzi și de Gepizi. Cel mai strașnic dintre dânșii, Hunii, au finit timp de o sută de ani aproape lumea în spaimă, apoi s'au stins și ei, cum s'au stins și Gepizii în urmă, ear cel mai vrednic, Ostrogoții și Longobarzii și-au încheiat unit după alții regatele în Italia și au perit ca Visigoții și Vandalii.

Au urmat apoi Avarii, care timp de peste două sute de ani au stăpânit valea

Dunării, și Slavii, care au pătruns încetul cu încetul ca niște lăcuste și s'au așezat cu gând de vecinică viețuire pretutindeni, unde azi numai urmele lor le mai găsim.

Venit-au mai târziu rând pe rând Maghiarii și Pacinații și Cumanii și în cele din urmă, în coada Mongolilor, odinioară înfricoșății Tătari.

Nu știm, ce erau străbunii nostri în îndelungatul timp, când toate aceste popoare înzestrate cu mari destoiniciți se 'nvălmășiau pe la poalele Carpaților; nu mai încapă însă nici o îndoială, că dânșii erau omeneste mai presus de cât toți, căci ceilalți n'au urmași de-o potrivă cu ai lor. Înțelepții afară din cale trebuiau să fie pentru-că în mijlocul unei lumi, care se macină însăși pe sine, să urzească un neam trainic ce crește, se întărește și se ridică în vreme-ce alte neamuri mai puternice scad, slăbesc, cad și pier în cele din urmă.

Viu are să fie în toate clipele vieții noastre în noi simțământul, că neamul acesta suntem noi, care, iviți ca din senin, am crescut, ne-am întărit și ne-am ridicat prin propriile noastre vrednicii, nu asuprind pe alții, ci cu toate că mereu eram asupriți.

Ne-am susținut în luptă cu Tătarii, cu Leșii și cu Cazacii, în luptă cu Maghiarii, cu Turcii și cu Grecii din Fanar, micl noi și mari ei odinioară, ear azi noi mai presus decât toți.

Ce sunt azi Tătarii? — ce sunt Leșii și Cazacii? — ce sunt Turcii și Grecii alături cu Românii, care sunt cel mai mare popor în Orientul Europei și cel mai sigur focar de ordine și de civilizațiune!?

Maghiarii, dac'ar fi oameni cu minte, n'ar scăpa nici o dată din vedere adevărul acesta și ar trage din el învățătură pentru propria lor viețuire.

Smintii trebuie să fie cei ce-și dau silința să le bage în minte gândul, că se poate nimici azi poporul român și că neamul Maghiarilor se poate susține și în luptă cu Românii.

Veacuri multe și îndelungate de-a rândul au fost asupriți Românii și s'au supus, numai truște însă! Ori-și-cât de aspre ar fi fost stăpânirile, ei și-au păstrat nealătarea sullească în toate împrejurările. Simțindu-se prin ființa lor sullească mai presus decât asupritorii lor, ei au răbdat și au suferit violențele, dar nu s'au lăpădat nici de limba lor nici de legea lor, nici de obiceiurile așezate de străbunii lor, nici de felul lor de a vedea lucrurile: smintit trebuie să fie cel ce crede, că se vor lăpăda azi, când asupririle din trecut nu mai sunt cu putință, și vor asculta de vre-un Pista, vre-un Sanyi ori de vre-un Moritz oare-care, ear nu de noi, care-i cunoaștem inima, îi știm firea și ne luăm inspirațiunea din adanca înțelepciune a străbunilor nostri.

Au perit de pe pământul acesta toți cei ce nu erau în stare să trăiască din propriile lor vrednicii, și dușmanii de moarte ai poporului maghiar cei ce stăruie ca în regatul ungar Maghiarii ei singuri să stăpânească.

E fără îndoială ușor și totodată și plăcut lucru pentru Maghiarii să-și susție așezămintele culturale din roadele muncii tuturor cetățenilor din regatul ungar și să-și facă

Activitatea și progresele Academiei dela 1884 până acum.

(Urmare și fine).

Astfel a adunat și a format Academia această mare și bogată comoară pentru istoria națională. Lumina, care zilnic se scoate din mulțimea aceasta de documente asupra greului trecut al neamului nostru, este din ce în ce mai mare și mai binefăcătoare.

Ajutoare. — Academia a dat, pe cât i-au ajuns putințele, ajutoare pentru tipărirea unor opere folositoare, pentru misiuni, studii și cercetări științifice. S'au dat în acești 12 ani, pentru acest scop, suma de lei 45.400.

Ședințe. — Activitatea internă a Academiei s'a desvoltat în liniște și cu demnitate. Chestiunile aduse și desbătute înaintea ei au avut adese-ori răsunet în public, care a urmărit cu un interes tot deauna viu lucrările noastre. În acești 21 ani Academia a ținut 1016 ședințe ordinare, 4 extraordinare, 159 publice și 36 solemne. Pe lângă lucrările de ordine administrativă, Academia a desbătut în aceste ședințe numeroase chestiuni științifice și a ascultat memoriile și comunicări de mare însemnătate. Comunicările făcute au fost în număr de 370, ear discursurile de recepțiune, cu răspunsurile lor, în număr de 12.

Personal. Spre a face față trebuințelor din ce în ce mai mari în conducerea deosebitelor activități ale Academiei, la păstrarea, rânduirea și folosirea colecțiilor, a trebuit treptat să creștăm și numărul funcționarilor. Alocațiunile pentru personal erau foarte modeste la început.

La 1884 întreg personalul se compunea din: 1 casier contabil, 1 bibliotecar arhivist, 2 copisti, 1 scriitor și 1 servitor, plătiți cu lei 13.080.

Astăzi personalul serviciilor este împărțit în trei secțiuni: 1) Cancelaria secretariatului general cu 1 secretar-arhivar și avocat, 1 secretar-corector al publicațiilor, 1 ajutor-corector, 1 îngrijitor al imobilelor, 1 scriitor; 2) Casieria cu 1 casier-comptabil, 1 ajutor, 1 scriitor, 1 conservator al publicațiilor; 3) Biblioteca cu 1 bibliotecar, 3 ajutoari, 10 scriitori, 1 ajutor paleograf. În total serviciul central are 24 funcționari și 11 servitori. Retribuțiunile tuturor se urcă la lei 87.960.

Îmi îndeplinesc o datorie de conștiință amintind, cu această ocaziune, că activitatea, preciziunea și zelul întregului personal al Academiei merită lauda noastră a tuturor. Funcționarii nostri sunt legați cu inimă și suflet de acest mare institut, care se poate sprigini pe credința și devotamentul lor. Acesta este rezultatul muncii neobosite a bibliotecarului nostru Ioan Bianu.

Donațiuni. Din cele arătate până aci, putem constata situațiunea înfloritoare în care a ajuns Academia și modul cum ea și-a îndeplinit înalta-i misiune culturală. Era natural ca o activitate atât de frumoasă și binefăcătoare să atragă de timpuriu asupra ei bună-voința tuturor oamenilor de bine.

Trebue însă să recunoaștem, domnilor colegi, că toate silințele noastre n'ar fi produs rezultatele de care azi avem dreptul să ne felicităm, dacă ele nu ar fi fost încurajate și ajutate de puternicul îndemn dat de înțeleptul

nostru Suveran și de Augusta Sa familie, cari au urmărit cu un interes statornic lucrările noastre. Majestatea Sa, stând în fruntea acestei instituțiuni, a venit adese-ori în mijlocul nostru dimpreună cu Majestatea Sa Regina și cu Altețele Lor Principele și Principesa României. MM. LL. și A. S. R. Principele, în deosebire, au luat parte activă la urcarea noastră, prin ceteri de opere ale lor proci, pline de înalte gândiri și de nobile simțăminte. Darurile bogate, făcute de Rege Academiei au îmbogățit colecțiunile ei și au înlesnit întreprinderea unor mari lucrări.

Exemplul viu al Suveranilor nostri a găsit imitatori încălzii de cele mai înalte simțăminte patriotice și generoși donatori, cari s'au grăbit a pune la îndemâna Academiei parte din averea lor, ba chiar toată agoniseala vieții lor. Aceste porniri au fost prielnice și hotărâtoare pentru înălțarea Academiei într'un timp atât de scurt și ele i-au dat putința ca să poată săvârși lucrări bune și folositoare. Din legatele și donațiunile făcute în acești 21 de ani, Academia a întemeiat 20 fonduri.

Domnilor Colegi,

Reamintindu-ne activitatea și progresele Academiei dela 1884 până azi, constatăm că această instituțiune a făcut mari progrese, a dezvoltat o însemnată activitate, și și-a câștigat în fața întregii națiuni pozițiunea de înaltă instituțiune culturală. Academia dispune astăzi de bogate mijloace materiale și de netăgăduită putere morală. Ea posedă colecțiuni de o mare valoare, cu ajutorul cărora dă un impuls bine organizat muncii științifice, mai ales pe tere-

numai ei parte din beneficiile viețuirii comune; deprinzându-se însă cu acest ușor și plăcut fel de a trăi, ei își sleiesc înșuși puterea de viață și ne-o sporesc pe a noastră, care susținem pe ale noastre, susținând și pe ale lor.

Ce avem să ajungem noi, când, scăpați de apăsare, vom avea să susținem numai pe ale noastre și ce se va alege de dînsii, când vor fi nevoiți să trăiască numai din a lor proprie vrednicie!?

Mare e deosebirea între dînsii și noi!

Știind, că nu e în lumea aceasta nimic dăinuitor și că stăpânirea mai ușor se câștigă decât se păstrează, ei, care s'au deprins a trăi în răsfațare, privesc cu temere în viitor, eară noi așteptăm cu inima voiasă ziua de mâine, care poate să ne aducă ușurare.

Așa a fost de când e lumea: popoare deprinse a trăi din roadele muncii săvîrșite de alții sunt osândite să peară când stăpânirea nu mai li-e cu puțință și-si fac ele înse-le prin abus de putere peste puțință stăpânirea.

Am trăit, trăim și vom trăi noi Românii, care am moștenit dela părinții noștri destoinicia de a ne susține, stăpânindu-ne pe noi înșine, din propria noastră vrednicie, și am răzbit prin toate nevoile vremilor grele iubindu-ne între noi, păstrându-ne limba, legea, obiceiurile și firea față cu toți binevoitoare.

Acoasta ni-e nobleta, și, pătrunși de simțământul acestei noblete, putem să privim de sus în jos asupra celor ce după vremuri ne-au asuprit și să așteptăm în liniște ziua de mâine, care noua numai ușurare poate să ne aducă.

Candidați de vicșpan și protonotar în comitatul Timișorii. Sâmbata trecută a expirat concursul la postul de vicșpan al comitatului Timișorii. Și-au prezentat trei reflectanți recusele: *Mayer Károly*, fost deputat dietal, *Ioanovich Sándor*, actualul protonotar, *Kovács Gyula*, președintele societății orfanale și — precum se vestește — *Kapdehó Gergely*, vicșpanul abșis care temându-se că i-se va nimici mandatul, fiind la mijloc cauză de incompatibilitate, pentru ori-ce eventualitate optează la post. Pentru postul de protonotar, contându-se la eventuală alegere a actua-

nul studiilor limbei, literaturii și al istoriei naționale. Avem dreptul a spera că un viitor rodnic este asigurat acestei instituțiuni. Acest viitor va fi cu atât mai înfloritor, cu cât vor fi mai mari și mai vii statornicia și devotamentul nostru și al celor cari ne vor urma, de a lucra cu spirit pătrunzător, cu inimă curată și cu conștiința clarificată a datoriei mari ce ne sunt impuse pentru a lumina neamul nostru.

Nu pot încheia această expunere retrospectivă, fără a vă împărtăși un simțământ care m'a dominat din ziua în care, printr'o desebită bună voință, am fost chemat în mijlocul Domniilor Voastre, în care acum, la vârsta înaintată a vieții mele, mă stăpânește și mai mult. Am ajuns, prin mila Celui Atotputernic, în zile de bătrânețe, când omul e dator a-și face socoteala faptelor sale, am trecut printr'o viață de multe ori sbuciumată de nevoile țării, pe care o servesc ca bărbat politic de o jumătate de secol. În sânul Academiei, în mijlocul Domniilor Voastre, în activitatea culturală și în ocupațiunile intelectuale, am găsit multumirea, mângăierea și liniștea, care m'a întărit și luminat în zile grele. Îmi împlinesc o datorie sufletească exprimându-vă astăzi întreaga mea recunoștință pentru încrederea ce mi-ați arătat și pentru ajutorul prețios și binevoitor ce mi-ați dat ca să aduc la îndeplinire, timp de 21 de ani, sarcina serviciului de Secretar general.

Nobilă și sfântă, dar tot-odată greu și delicată este misiunea acestei instituțiuni în viața și progresul neamului nostru. Toți membrii Academiei, cei de acum și cei viitori, să fim pătrunși de această misiune. Conștiința luminată a datoriei să ne întărească puterile, să ne

îmbuți protonotar, și-au prezentat recusele: *Ferency Sándor*, vice-notar și *Somogyi Gyula*, protonotretor în Biserica-Alba.

Frumoasă gospodărie!

Fără perdea. În țeara, unde se zice, că cetățenii se bucură de egalitate de drepturi, în aceea țeară, care e botezată de cea mai liberală, unde, se zice, că naționalitățile nu sunt asuprite, iată cum se scrie și se rezonează despre aceste naționalități:

„Sufragiul universal ar spori necondiționat numărul deputațiilor de naționalități, luând de bază, actuala arondare a cercurilor. Dacă însă s'ar rotunji așa fel aceste cercuri, ca elementul maghiar să absoarbă pe alegătorii de naționalitate, atunci sufragiul universal n'ar ascunde în sine o primejdie mare din punct de vedere național (înțelege: unguresc) întrebare însă, ca în câte procente a cercurilor s'ar putea reuși cu o astfel de regulamentare patriotică a naționalităților? Și pe lângă majoritatea de azi absolută a Maghiarimei, s'ar afla 50—60 cercuri, unde naționalitățile — fără alianțe — prin atățarea turbată a advocaților, popilor și învățătorilor lor, ar putea obține rezultatul.

Și din punctul de vedere vital al vieții noastre naționale ar fi de dorit, ca dreptul electoral să fie legat de cinoășterea în vorbii și'n scris a limbei maghiare. Ba și unele măsuri extraordinare par a fi inevitabile.

Așa scriu perciunații deia „Arad és Vidéke” vorbind despre reforma dreptului electoral. Clar și explicit: naționalitățile să fie despoiate de drepturi! Aceasta o cere interesul „națiunii”, căci sub termenul acesta jupăni se subînțeleg numai pe sine și pe Maghiari. Nu e aceasta agitație împotriva noastră? Unde sunt procurorii? Unde e legea?

Ori s'o știm, că împotriva noastră este totul iertat.

Dar s'o știm odată!

O instalare.

— Corespondență particulară. —

Șiria, la 2 Maiu 1904.

O serbare înălțătoare de suflet s'a petrecut azi în comuna noastră. Nou alesul protopop al tractului Șiria, rev. M. Luca a fost azi instalat cu o ne mai văzută pompă și în mijlocul unei evlavii și entuziasm rar. Biserica era tixita de credincioși, după-cum venit-au aproape toți preoții și învățătorii din tract și din tractul vecin al Chișineului, (Aurel Iancu), al Boroș-Ineului

(Z. Milian) și Belințului (I. Capitan), precum și fruntași din Arad și alte locuri.

Actul instalării l'a condus P. C. protosincelul R. R. Ciorogariu, mandatar al P. S. Sale Episcopului Aradului, care de această zi a știut să facă nu o simplă sabare de administrare bisericească, ci de înălțată pietate.

După-ce s'a slujit jumătate liturgică, Ciorogariu a condus pe noul protopop în fața poporului, aproape de amvon, făcând o vorbire, care a făcut să lăcrimeze de duioșie și evlavie sute de ochi, vorbind despre chemarea sublimă a servitorilor altarului. A celit singhelia prin care P. S. Episcopul îl investeste pe nou alesul protopop cu toate atribuțiunile, îl predă pe el și cheia bisericii. Îl face elogiul pentru activitatea sa de până acum și-l recomandă turma cuvântătoare în deosebită grijă și dragoste și-i dorește hărnicie în noul post.

Protopopul M. Luca ține o cuvântare program, care a răpît toate inimile. S'a dovedit orator bisericesc de frunte: vorbea cuminte, cald și cu un patos care călăvează. A făgăduit solemn să-și pună toată sufletul și toate puterile în slujba neamului a bisericii.

Atât această vorbire, cât și a P. C. viosului mandatar episcopesc a fost întreruptă adesea de aclamarile entusiaste ale numărșilor creștini, nespuiți de veselie și fericiți.

S'a urmat și s'a terminat apoi liturgia după care la casa protopopească părintele protosincel Ciorogariu a făcut feștania, iar noul protopop a primit felicitările, întâi de tot dl comisar konzistorial, apoi părintele J. Leuca a vorbit în numele preoșiniei din tract, învățătorul Alexe Doboș în numele învățătorilor, ear N. Lăzărescu (președintele comitetului parochial) în numele comunității bisericești. Toți au exprimat dragoste și credere.

În răspunsul său rev. domn protopop i-a asigurat de întreaga sa solitudine pe totu dreptmăritoarea biserică ortodoxă scump neamul românesc.

*

lumineze mințile și să ne îndrepteze pașii la toate hotărârile să ne fie conduse spre felul năzuințelor noastre de a lucra pentru progresul cultural și moral al neamului nostru. Așa dar: Sus inimile! să fie totdeauna pentru noi cuvânt povătuitor. Sus inimile! la muncă! la cugetări! la făptuire! Sus inimile! pentru înălțarea și întărirea sufletească a neamului Sus inimile! la alegerile membrilor, la darea premiilor, la publicarea lucrărilor, la raunca noastră proprie! Să lasăm la o parte ori-ce alte preocupări lăturănice! Să ne socotim ca niște preoți slujitori la altarul culturii neamului. Să fim pătrunși de această înălțată misiune. Astfel lucrând va crește necontenit marea încredere pe care a pus-o în noi Regele nostru și atâți bărbați patrioți, cari au depus agoniseala lor în mâinile noastre. Astfel Academia Română se va înălța tot mai sus și va ajunge să poată sta și ea cu cinste alături și de-o potrivă cu surorile ei, cari răspândesc lumina cea mare a științei în lumea întreagă.

Aceasta este cea mai vie dorință a inimei mele și cea mai caldă urare ce fac academicienilor români de astăzi și celor viitori.

Așa să dea Dumnezeu! *Dimitrie Sturdza*, secretar general.

EMINESCU.

POEZII INEDITE 4)

I.

SONET.

Ai noștri tineri la Paris învăța
La gât cravata cum se leagă nodul!

4) Din volumul de Postume, Ed. II. pusă sub tipar.

Ș-apoi îmi vin de fericesc norodul
Cu chipul lor isteț de oate creață.

La ei își cască ochii săi norodul
Că-l vede 'n birjă, răsucind mustață,
Ducând în dinți țigara lunguiață
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca să timbanci se strice
Stâlpi de bordel, de criș-ne, cafenele,
Și viața lor nu ș'o muncesc, — ș'o pînă

Ș-aceste mărfuri fade, ușurele,
Ce au uitat pân' și a noastră limba
Pretind a fi pe cerul țerii — stele!

II.

DAȚI-MI ARPA DE ARAMĂ.

Dați-mi arpa de aramă
Dar cu strunile de fier,
Ca să cânt acuma cer
Ca un vânt, ce se sfărâmă
Pintre stânci de 'nghet și ger.

Dați-mi arpa de aramă
Pe-a mea frunte crengi de brad,
Vreau să cânt ca largul vad
Sau c'a lumii sfântă dramă
Sau ca răcnetul din iad.

Vo! să cânt în poezie
De-acei timpî urîți-păgâni
Când strămoșii cei bătrâni
Se luptau cu bărbăție
Și-și dau nume de Români.
Da, Români, popor de fală
Cap de geniu, piept de foc,
Cu gândirea de proroc,
Dar cu inima regală
Și cu flamura cu noroc...

A urmat banchetul, servit în localitatea școlii, participând 80 de persoane și s-a petrecut bine, ceea-ce e meritul harniciei d-nei protopopese. Seria toastelor a început-o dl protopop **Lucuța**, ridicând paharul în onoarea preabunului episcop Ioan I. Papp.

P. C. Sa protosincol **Ciorogariu** a înfățișat în sănătatea noului protopop, care la rândul său, ca fost elev al dlui Ciorogariu, răspunde așa fel, că stoarce lacrimi multora.

Preotul **Cure** (Covasina) salută pe noul protopop în numele preoțimii.

Russu Șirianu, la dorința celor prezenți, toastează în cinstea mândrului popor din Siria.

Părintele protopop asigură pe preoți de dragostea sa.

Părintele **Z. Milian** toastează în onoarea luptătorului național Russu Șirianu.

Învățătorul **Aug. Boțoc** vorbește în numele învățătorilor români recomandând deosebită grijă noului protopop școala română.

Părintele protopop mulțumește învățătorilor pentru dragostea, ce i-au arătat-o și asigură de toată rîvnă sa pentru școlile profesionale.

Învățătorul **Alexe Dobos** în cuvinte simțite aduce mulțumiri fostului administrator **Tr. Terebenț**.

Părintele **F. Leuca** a toastat în onoarea domnei protopopese, mulțumind pentru buna găzduire și gentileță.

Diseară reprezentație teatrală și peșcere cu dans.

În jurul unei zile...

— 1 Maiu —

Prima Mai e ziua de convoiuri, de procesiuni ale muncitorilor. Tablete purtate în inscripțiile diferitelor branșe de industrie, steag roșu... simbolul singelui și-apoi cîntecul *Marseillesa*... suvenir a unor tremururi de primejdie pentru capitaliști; marchiștii își revendică loruși dreptul sărăcit și au inscenat prin străinătate *Amiens*, *Coulon* etc. demonstrații singeroase, căci roșu e singele și s'a răspîndit vestea, că

Dați-mi arpa cu rugină
Să mai cînt sguđuitor
De-al Românilor popor
Și de-al țării cea română
Și de-al secolilor dor.
Să cînt nația ce vie
Poartă jugul cel de lemn
Sub al barbarilor semn;
Multe semne de sclavie
Și de viață nici un semn.
Să cînt țerit văduvite
Legii fără de Dumnezeu
Să cînt frunții de ateu
Ce reneagă tată-mamă
Și-i ca dușmanul mai rău.

SPRE MORMÂNT.

În liră 'mî geme și suspinu'n cînt,
Căci eu imi vîrs acum veninu'n vînt.
Prin minte-un stol de negre gînduri trec;
Spre casa cea de patru scînduri plec
Gemînd, plîngînd, cu fruntea mea pe mîni.
Se rumpe suflet, mi-se rumpe sin,
Scăpare caut în zadar de chin,
Să sting un dor, ce'n sinu-mi arde viu.
Cînd te doresc, eu cînt încet-încet,
Plec capul la pămînt încet-încet,
Și glasul meu răsună tînguios
Cu tristul glas de vînt încet-încet,
Și ori-ce vis, ori-ce dorința mea
Eu singur le-am înfrînt încet-încet...
Săgeata doar a cîntului de-amor
În suflet mi-a intrat încet-încet
Și simt veninul pătrunzînd adînc
Și nu-mi rămîne decît să pornesc
Spre tristul meu mormînt încet-încet.

numai culoarea roșie poate simboliza libertatea...

În calendarul de profesie al muncitorilor prima Mai e zi însemnată cu roșu. Ei au cerut și obținut toți, la noi și într'altă parte repaos de sărbătoare.

Taciturnii muncitori ai fabricelor și micilor uzine, calfe etc., bătrîni, tineri, esperți și neesperți, acompaniați de entusiaste ale sexului frumos au străbătut strazile orașelor, cîntînd, oprindu-se pentru a asculta predică de libertate...

Nepricepătorii zic, că-i caraghiozlic întreaga afacere; cine cunoaște însă, ce organizați sunt azi prin societățile lor muncitorii, ce falangă de solidaritate opun ei față de ori-ce pretensie a stăpînilor, or cînd e vorba de vr'o pretensiune a lor, găsește cu cale să salute această viață și dor pentru păstrarea individualității în oamenii încovoiați de munca zilei, scorborați de nevoile zilei de mîne, cum sunt muncitorii...

Ideile socialiste se propagă cu putere irezistibilă în masele muncitorilor. Ei cîtesc, se însuflețesc și e vorba de un serios simptom, de o fermentațiune, care de nu va fi mînată în ogașele firești ale evoluției sociale, poate aduce mari, dar foarte mari năcazuri.

Căci în nebuna grabă de organizare pe lângă ceva sănătos, înălțător, nu pe alocurea dăm de prognostice patologice...

Organizațiile lor aranjează nu an de an, nu lună de lună, ci aproape zilnic greve și muncitorii imbibăți de idei, poate nu odată rău înțelese stau la dispoziția unor oameni, cari prin orașe mari, prin centrele capitalelor, umblă după capătuire...

Războiul ruso-japonez.

— 2 Maiu.

Londra. Corespondentul lui *Daily Mail* scrie din Saigon: Mai mulți matrozii ruși au fugit, cînd flota rusă era în golful Camran.

Londra. Guvernul japonez a chemat în China pe acel inventator englez, care ar fi descoperit corăbiile submarine, ce pot sta 25 zile sub apă.

Honcong. Comandantul vaporului *Stetina* povestește, că pe la mijlocul săptămînei trecute a văzut vr'o treizeci și șase de vase rusești de război în apropierea golfului Honghoe.

Londra. În New-York a produs mare agitație vestea, că flota rusă s'a îndreptat spre insulele Filipine.

Berlin Nu se crede nici nu e probabil, că escadra din Vladivostok s'ar fi unit cu flotele admiralilor *Rosdestvenski* și *Nebogatov*, fiindcă oficios nu se știe aici absolut nimic despre manevrele flotei lui *Scrydlov*. Unirea celor două escadre baltice e însă sigură.

Londra. «Daily Mail» află, că flotele ruse s'au unit pe lângă insula Hainan, unde rămân deocamdată pentru câtă-va vreme. Vestii nouă despre manevrele flotelor ruse nu au sosit.

Petersburg. Noul ministru de războiu în Rusia e *Manuchin*, pînă acum oficiant în ministeriul de război.

Greva.

Grevele continuă, îndeosebi în Polonia rusească. În Varșovia la o ciocnire a muncitorilor cu miliția au fost omorîți și

răniți vr'o 100 de inși. Prăvăliile au fost închise.

În Bacu în prezența guvernatorului și senatorului president în catedrală s'au împărțit între popor proclamații și s'a strigat: *Jos cu despotismul!*

— Știri prin postă. —

„Moscovskaia Viedomosti“ vorbind de flota japoneză și de cea rusească zice:

„Deși *Rosdestvenski* are două chiurasate mai mult ca *Togo*, alte împrejurări compensează această superioritate. Ținînd seamă de toate, putem prețui astfel puterea celor doi dușmani. La depărtare de 6 mile vasele japoneze pot azvirli zece tone de metal mai mult decît Rușii, în fie-ce jumătate de ceas. La depărtare de cinci mile, Rușii ar putea arunca în fie-ce jumătate de ceas trei-zece de tone de metal mai mult, ca Japonezii. Deci Rușii ar fi superiori cu mult. La patru mile Japonezii sunt aproape de două ori mai tari ca Rușii, iar la trei mile superioritatea lor e zdrobitoare. La această depărtare Rușii pot arunca numai jumătate atîta metal cît Japonezii și c'o iuteală mai mică decît Japonezilor c'o treime. De oare-ce flota rusească se mișcă în mijlociu cu două noduri pe ceas mai puțin decît cea japoneză inițiativa luptei o are *Togo*. *Rosdestvenski* va trebui să se folosească de artileria sa mare ca să nu lase pe Japonezi să se apropie și să tragă folos din artileria lor mai ușoară. Nădejdea noastră, sffrăște zisul ziar, nu e în superioritatea materială, ci în dibăcia și norocul lui *Rosdestvenski*.

Tactica Japoneză. — Corespondentul ziarului elvețian *Bund* a intervievat pe locotenentul colonel *Gertsch*, atașat militar elvețian pe lângă statul major al generalului *Kuroki*. Extragem din declarațiile interesante ale acestui oficer pasagiile următoare:

„Am văzut asalturi, în carl liniile se angajau una după alta și cari după ce luau poziția înaintau secerate lăsînd în urmă grămezi de cadavre. Soldatul își lasă de o parte sacul ca să fie destul de liber în mișcări; își ia numai cartușiera cu 150 de cartușe și pieaca.

Organizarea e desăvirșită atît în intendență cît și în spitale mai ales. Toate sunt bine chibzuite și merg cu ușurință; cu toate că Japonezul nu e nici odată grăbit, el totuși sosește destul de timpuriu, pentru vrăjmaș. Rușii nu le-au făcut victoria prea grea; cu o altă armată europeană n'ar fi mers lucrurile așa de ușor.

Chiar dela începutul acțiunii, Japonezii așează foarte număroase linii de tiraliori și lasă foarte puține rezerve. În acest chip caută să obțină de odată superioritatea focului, și au putut să obțină victorii chiar asupra unui inamic superior numericeste. Adesea își întind frontul pe o pe o lungime extraordinară: un batalion ocupă pînă la un kilometru.

Așezarea și ordonarea liniilor de tiraliori japonezi este un model; articularea unităților este foarte bine menținută; Japonezii nu se preocupă afară din cale din menținerea riguroasă a distanțelor între oameni și unități. Pe cît e cu putință, toată compania e desfășurată, chiar dela începutul luptei, uneori întregul batalion cu cele patru companii ale sale.

Chiar în mijlocul asaltului, Japonezul întrebuințează sapa. Indată ce o linie de tiraliori s'a oprit, cu perspectiva de a sta mult timp într'un punct, trăgătorii își sapă un adăpost.

Cavaleria japoneză n'are cai buni, dar e superioară celei rusești în serviciul de eclerori. Cazacii au cai și mai răi și sunt insuficient instruiți.

Materialul de artilerie, rusec este mult superior celui japonez. Artileria rusă poată să deschidă focul la șase-șapte kilometri; Japonezii nu pot deschide focul decît la 4-4½ klm. Dar Rușii nu știu să utilizeze acest avantaj. Conducerea focului și serviciul pieselor nu sunt la dînsii la înălțimea progreselor moderne. La Japonezi, șefii de baterii sunt instruiți, și servanții pieselor eselenți, astfel că focul artileriei lor e foarte eficace. În tot timpul cît ține o luptă, Japonezii aruncă o ploaie de proiectile, pe deasupra capului infanteriei lor, asupra înălțimilor ocupate de inamic, pînă cînd acestea sunt ocupate de trupele lor. Rușii dimpotrivă, își risipesc șrapnelele pe toată câmpia și nu obțin astfel nici un rezultat simțitor. De aceea și Japonezilor nu le prea pasă de șrapnele rusești“.

— „Novoie Wremea“ zice următoarele despre cele două flote gata să se măsoare în Marea Chinei :

„Într'un cuvânt: pentru flota rusească nu mai e nici o nădejde: trebuie să piară neapărat și de aceea — firește după ideea presei străine — lucrul cel mai bun, ce am putea face e să începem negocierii de pace. Știrile ce vin din Tokio însă nu se potrivesc cu acest pesimism al presei europene față cu Rusia. La bursa din Tokio barometrul politic a căzut: decât Rosdestvenski a trecut de Singapore, fondurile japoneze au căzut și cad mereu. Japonezii, pe cari Europa singură îi cunoaște de judecatori foarte reci ai stărei lucrurilor, nu privesc așa dar sosirea flotei lui Rosdestvenski în Oceanul cel mare cu optimismul japonezilor europeni. Ori cum ar fi nebunia să se vorbească tocmai acum de condițiile păcii, cartea s'a aruncat jos și trebuie se vedem, dacă bate ori o bate. Dacă vom suferi o înfringere pe mare, starea noastră militară pe uscat nu se schimbă de loc; căci ne luptăm și acum ca și cum n'am avea flotă. Dacă însă Rosdestvenski câștigă o biruință fie și numai în parte, nimicind câte-va vase japoneze, Japonezii vor pierde siguranța desăvârșită, de care se bucurau pe mare și deci liniștea pentru operațiile lor pe uscat. Dacă însă amiralul Rozdestvenski isbutește a ajunge biruitor la Vladivostoc, atunci tot războiul se schimbă în folosul nostru; oștile Japonezilor nu vor mai putea comunica cu țeara lor, aducerea materialului lui de războiu încetează și nu noi, dar Japonezii vor avea a vorbi de condițiile păcii. Și numai atunci, abia atunci vom putea vorbi de pretențiile, ce ni-se face în Asia răsăriteană“.

TARUL ȘI CURTEA SA.

Înlăturarea, izoarea deplină de la putere a poporului, ilegalitatea și arbitrarul desăvârșit pe terenul ordinilor, în sfârșit tirania adevărată ce străbate ierarhia cinului — acestea sunt trăsăturile generale, ce caracterizează întreg aparatul de guvernământ rus de jos până sus. Să vizităm diferitele etajii ale acestei clădiri uriașe și sombre.

Cel mai înalt funcționar al țerei e, bine înțeles, țarul. Ministrul îl formează cancelaria. Singurul lucru, care-l deosebește pe țar de ceilalți funcționari, constă în aceea, că afară de Dumnezeu n'are alt superior și că posedă o curte.

Și una și alta exercită influința cea mai nefavorabilă asupra ori căruia țar. Întâi de toate, el cade în păcatul de a se divizina pe sine însuși. Împăratul Nicolae II. e cel mai puțin ferit de această prea mărime de sine. Ca și strămoșii săi nu suferă contradicție. A urit pe Witte din cauza atitudinii conștiente a acestuia. A alungat meritoși bărbați de stat îndată ce aceștia și-au exprimat sentimentul demnității personale ca om. Generalul aghiotant Wanoŭsky, fostul ministru de războiu și apoi ministrul cultelor, s'a plâns după concedierea sa despre țar: „Țarul e așa de tânăr și nu vrea să aibă pe altul mai bătrân de asupra sa. Se teme că eu, ca bătrân, Fași învâta și conduce. Vrea să facă singur totul...“ În persoana lui Nicolae II. grandomania duce la urmările cele mai triste. Fără nici un simț politic și fără nici un talent politic, el caută să înlocuiască țaria de caracter prin încăpăținare neesplicabilă, ține la ideea absolutismului, deși el însuși vede foarte bine, că nu se mai poate realiza. El nu e în stare acum să combată revoluția, și nici n'o combate — dar ia refugiu la o tactică foarte curioasă. Ascunzându-se în dosul zidurilor palatului, stă și așteaptă. El știe foarte bine, că vine, această putere teribilă, inevitabilă. Vede foarte, bine că cu ori-ce oră se apropie mai mult. Cu ea vine poate moartea lui, moartea dinastiei sale, dar cuprins parcă de o vrajă, stă și așteaptă și n'are putere să înlătore primejdia; însă nu se poate nici decide și nici nu se va decide: nu va renunța la absolutism până în ultimul moment. Stăruind în situația aceasta, va aștepta ultima isbucnire a furtunii, și această furtună îl va duce la pierzanie — și cu toate acestea nu vrea s'o ocolească. Ce tablou tragic și jaluic totodată: un

porumbel încoronat în fața corbilor revoluției, un țar legat de absolutism de ghilotină.

Cartea țarului e cea mai puțin potrivită de a deștepta pe autocrat și a-l îndemna să dea constituție. Cartea nu caută altceva decât să taie monarhului ori-ce contact cu lumea reală. Curtea e o organizație a minciunii, este o casă sfântă, unde toate concepțiunile și relațiunile sunt intenționat denaturate. Curtea trăiește numai și numai pentru sine. Numai aceia, cari generații întregi au fost crescuți în divizarea persoanelor înalte și în adorarea de slav a tronului au intrare în curte. Funcționarii curței sunt slavii bine educați, cari își dau aere de gentlemani. Nicăiri comedia nu e așa de desvoltată, ca la curte.

Și toate scopurile, toate silințele acestor oameni sunt îndreptate spre un singur punct. să țese în jurul suveranilor o pânză nepătrunsă care să-i despartă de societate și de popor.

Despărțiți de zidurile curței de viața reală, membrii familiei imperiale sunt de mai înainte condamnați la neactivitate, cu toate urmările ei. Firește, că nu vom istorisi aci despre viața înaltei societăți din Petersburg și despre aventurile amoroase ale diferitelor Altețe. În privința acestora casa Vladimir se bucură de o faimă deosebită, mulțumită faptelor croice ale marelui duce Boris. E și natural, ca cu slăbiciunea țarului, cu neresponsabilitatea lor înaintea legilor și cu averile lor imense, să săvârșească lucruri ne mai auzite. Nici o fată de familie bună din Petersburg, mai cu seamă nici o elevă a institutelor de fete nu e sigură de asaltul enueilor și agenților Altețelor lor. În Moscova, îndeosebi pe vremea marelui duce Sergiu, erau expuși la acest pericol și tinerii, mai cu seamă adjutanții săi...

Cu mult mai importante sunt încercările pe cari marii duci le-au făcut în timpul din urmă pe terenul activității administrative și militare. Bătrânul conte Palen zice: „Funcții responsabile nu trebuie încredințate persoanelor neresponsabile“. Marele duce Vladimir fusese însărcinat cu clădirea unui templu în memoria lui Alexandru II. Din capitalul construcției s'a furat, nu se știe cum, un milion. Marelui duce Alexandru i-s'a încredințat comerțul maritim; urmarea a fost, că bugetul acestui departament a crescut imediat cu sume enorme. Și la crucea Roșie n'a putut ajuta nimic, nici chiar agustul control al împărătesei Maria. În timpul cel mai greu această instituție a fost furată cu multe milioane. Se cunoaște de toți istoria cuverturilor, pe cari marele industrial Sava Morosov le-a dăruit crucei Roșii. În loc să ajungă în spitalele din Mandeiuria, au ajuns în prăvăliile negustorilor de vechituri din Nișinogord. Mai puțin cunoscut este însă, că de pe grandiosul monument al lui Alexandru II a căzut întreaga podoaibă de mozaic, o bună inaugurare.

O atenție deosebită merită ministrul curței, care administrează averile colosale ale țarului și ale dinastiei și dispune de bugetele acelor cercuri cari formează societatea din imediata apropiere a suveranilor și prinților. Sarcina principală a acestui minister este paza materială și morală a dinastiei de ori-ce elemente primejdioase. Pe de o parte se poartă grije, ca înaltele persoane să trăiască în desăvârșită siguranță, iar pe de alta, ca armonia sferei curței să nu fie sdruncinată prin pătrunderea vieții reale, a mișcărilor reale politice și sociale din afară. Ministrul curței trebuie să cunoască pe toți, cari stau cât de departe în atingere cu cercurile curței; trebuie să fie informat nu numai despre mijloacele și traiul lor, despre cunoștințele și relațiunile lor, dar să cunoască și partea intimă a relațiunilor lor casnice, sentimentele, ideile, inclinațiunile lor. Ministrul curței rusești trebuie să poseadă calități speciale pe terenul organizării polițienești și a intrigii. El stă în fruntea sistemului de spionaj familiar și diplomatic, ce alină totul; el cunoaște ori ce cuvânt se spune în camera de dormit a vre-unui membru din această societate, e informat despre tot ce se petrece în cabinetele particulare ale birturilor și localurilor de petrecere din Petersburg. Și pe lângă crâșmărese și cocote, agenții săi sunt adeseori purtători de nume ilustre, reprezentanți ai celei mai înalte aristocrații...

Sub influința curței și a rudelor sale, pu să dea țarul o constituție? E o întrebare, la care nu se poate răspunde decât negativ. E adevărat că evenimentele din ultimul timp au produs schimbare în părerile diferiților membri din înaltă societate a curței. Poate de frică pentru propria lor soartă, parte în urma dorinței de a arunca alții vina păcatelor lor, s'a produs în sinul acestei societăți un fel de opoziție caracteristică. Vreau să facă chiar pe țar răspunzător de faptele lor și sunt de părere, că într'o clipă s'ar schimbă totul, dacă în locul lui Nicolae ar veni Vladimir sau Mihail. Singura scăpare din anarhia actuală le pare lor nu o constituție, ci o schimbare de dinastie. De altă parte, ei trebuie să vadă, că Nicolae II se află într'o stare, ce exclude din țara lui ori-ce politică energetică și consecventă. Fără, ceva, el se ascunde de datorile sale de suveran în partea palatului lui, unde locuiește doborât. Bănuește nenorocirea ce se apropie, și n'are forța să fugă, și și caută scăparea în misticism, în rugăciuni istorice, în idolatrie. Nici nu mai e în stare să stavilească guvernul înmăbrăcat abisul inevitabil îl adormește și fără voie le curtenilor ideea despre putința unei revoluții politice... (De prof. M. von Reussner din Berlin.)

Petreceri și concerte.

— Societatea rom. de cântări și muzică Caransebeș vă invită respectuos la *Concertul* se va aranja la Dumineca Tomei 24 April 1905 în sala mare a hotelului la „Pomul verde“ începând la 8 ore sara. Prețul de intrare: I. 2 cor., loc II. 1.60 cor., loc III. 1.20., loc IV. 1 cor. Comitetul. Bilete de intrare se cumpără în librăria diecezană.

— Tinerimea română din Elisabetinul micșorii aranjază în scopul scopul înzeștrării sericee gr.-or. r. din loc, Sâmbătă, în ziua S. Georgiu, 23 Aprilie (6 Maiu) a. c. în ospățul „Erzsebet“ (Novotny) *Petrecere de dans* împănată cu reprezentațiune teatrală și declamațiune la care va invita respectuos. Începutul la 8 scara. Prețul de intrare de familie: 2 cor. persoană 1 cor. Suprasolviurile și darurile moase se primesc cu mulțumită și se vor publica. Comitetul arangiator.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Maiu 1905

— Regele nu vine la Budapesta. Foilele registrează știrea, că regele nu va veni la Budapesta.

— Regele saxon Frideric în Viena. Știrea din Viena, că Regele saxon Frideric, Moșara la 7 ore a sosit în Viena. A fost primit la gară de rege, de arhiducul Francisc Ferdinand Francisc Salvador, de general și membrii basadei germane.

— Noi Academici. Academia noastră și-a împlinit lipsurile ce moartea a lăsat în sinul ei prin strămutarea în altă țară a trei nemuritori ai dinsei: Nicolae Ionescu, generalul Falcoianu și doctorul Felix.

Domnul I. Bogdan, în locul lui Nicolae Ionescu, domnul D. Onciul, tot ca istoric, domnul L. Mrazec, în locul generalului Falcoianu, și doctorul Marinescu, în locul doctorului Felix — vor fi o fală a înaltei Așezământ academic.

Dintre acești patru bărbați, doctorul Bogdan și Onciul și-au însemnat cu lucrări de adevărată creațiune istorică. Hărnicia lor a deschis minișuri în codrul secular, încă virgin, daco-românismului, și sunt ambiți în puterea vârstei bărbătești. Până astăzi, ei au făcut mai multe rectificări de cronologie și de cordanța documentelor, unele analizate și

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri K I Z materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabad-ágtér 17. — PÉCS. Kirá y u 1 o o

LEICHTNER și FLEISCHER.

personi, altele descoperite, prin Bibliotecă străine, de către ei înșiși. Câte au lucrat până acum sunt o cheazăie pentru un monument ce vor înălța Istoriei noastre naționale, împreună cu alții nu mai puțin învățați specialiști, cari își așteaptă locul la Academie.

Despre ceilalți membri noi, se știe că doi savanți, activitatea cărora, în speștea lor, s'a dovedit și temeinică și sigură. Totuși, ei sunt încă numai o speșea, pe care timpul o va făptui.

Academia Română intră, din an în an, în hotărâre pe drumul visat, acum trei-zeci de ani, de întemeierii săi și măritării cu degetul, cu un gest maiestuos, Regele Carol...

— **Noul vicespan și protonotar al comitatului Csanad.** În 2 Maiu n. s'a ținut alegerea de vicespan și protonotar în comitatul Csanadului. Câștigătorii și șansele lor le-am expus în un număr trecut.

Unanim a fost ales vicespan Hervay István; la locul de protonotar s'au împărțit voturile în modul următor: Tóth József 74, Tarnay Ivor 29 și Földessy Gusztáv 2. Subnotar a fost ales Tarnay Ivor în locul loc. în al doilea Vajda Jenő, iar în al III-lea Vajda Jenő.

— **Contesa Montignoso în crasă de bani.** Telegrafat din Drezda: Tractările cu contesa Montignoso n'au dus la rezultat. Curtea din Drezda refuză să-i da apanagiu. Se zice că contesa a necesitată să-și vindă din bijuterii.

— **Examenul de maturitate și de clasă la locul din loc.** Examenul de maturitate, precum și examenele de clasă pentru clasa a VIII. se vor ține în 5 și 6 Maiu (Vineri și Sâmbătă) examene de religie și examenele privatistilor: în 8 Maiu (Luni) examen din latină, greacă, respective germană, în 9 Maiu din germană și matematică, în 10 Maiu din filozofie și fizică, în 11 Maiu din matematică greacă, în 12 Maiu din gimnastică, în 13 Maiu din maghiară și istorie. Examenul scris se țin din 15—19 Mai, iar examenul oral de maturitate va fi în 4 Iunie.

— **Avansări la regimentul aradan.** Între avansările de Maiu dela regimentul aradan de infanterie (33) cetim, că dl Ion Ienachie a fost avansat la rangul de colonel, iar dl Emil Herberich la rangul de locotenent.

Felicitările noastre!

— **Deputat nou.** Se scrie din Zsolna: Marți a fost ales deputat aici unanim independistul Mihály Vajér.

— **Monumentul lui Victor Hugo.** La 6 Maiu se va inaugura la vila Borghese statuia lui Victor Hugo oferită Romei.

Această solemnitate se va face în prezența ambasadorului Italiei și a principalelor autorități italiene și al ambasadorului Franței.

— **Fidanțare.** Dl Romulus Ivan și d-șoara Miron fidanțată! Felicitările noastre!

— **Cununie.** D. Vilma Popa și Petru Incicau, au anunțat cununia care să va celebra la Ducea Tomii, în 24 Aprilie st. v. la 3 ore p. m. în biserică gr.-or. din Fureșoara.

— **Lăsământul unui milionar pentru fondul de pensii al învățătorilor.** Se telegrafează din New-York, că milionarul Carnegie a testat 100.000 dolari, adică cincizeci milioane corone pe seama fondului de pensii al învățătorilor.

— **Monumentul lui Gambetta.** Monumentul lui Gambetta, care a fost inaugurat în prezența președintelui Republicii, a președinților comitatelor și a ministrilor, ocupă exact, în centrul orașului Tourny, locul unde se ridica, înainte de 1870, statuia equestre a lui Napoleon.

— **Cere se credea a fi de bronz și care s'a dovedit a fi de zinc** — când poporul o aruncă în aer și o sfărâmă în momentul proclamării Republicii.

— **Ideea de a ridica la Bordeaux un monument lui Gambetta** datează din 1893. Ea luă naștere la serbarea inaugurării unui cerc republican înfundat la Bastide sub numele marelui patriot Georges Spuller presida acea serbare. El exaltă memoria eroului apărării naționale și din această idee se formă proiectul care și-a primit consacrară. În vreme urmărit și studiat cu concursul a

altor trei cercuri republicane din Bordeaux; cercul Voltaire, cercul Național, și cercul Vergniaud. Acest proiect luă formă în 1900. Se formă un comitet sub președinția lui Counord, și se decide să se deschidă o subscripție națională pentru ridicarea monumentului. Succesul a fost mare.

Resursele asigurate, execuțiunea proiectului fu încredințată lui Dalon, care, din nenorocire, muri la 15 Aprilie 1902, înainte de a-și termina complet opera, în care, astfel după-cum promisese, își „pusese tot sufletul său“. D. Camille Lefebvre, desemnat de Dalon însuși pe patul de moarte, termină una din grupe, pe care maestrul o lăsase neterminată. Acestor două nume trebuie adăugat acela al d-lui Formigé eminent arhitect.

Pe piață lucrările fură începute la 2 Martie 1903 și la 8 Iunie al aceluiași an se procedă solemn la punerea primei pietre sub președinția d-lui Chaumié, ministru al instrucției publice.

În această primă piatră se zidi o „carte de bronz“ amintind istoricul monumentului și numele acelora cari au participat la ridicarea lui. Fu sfârșit în luna lui Aprilie 1904.

Pe pedestal, Gambetta se ridică într-o atitudine nobilă și mândră; s'ar zice că voește să vorbească și să pronunțe unul din acele superbe discursuri cari electrizau pe auditori.

De desubt, la dreapta sa, sprijinindu-se de soclu, înțelepciunea susține Libertatea care pare aproape de a cădea, mușcată de picior de o viperă. Această grupă alegorică este o aluzie la perioada dela 16 Maiu.

Grupa din stînga reprezintă un copil care își apără mama; el simbolizează apărarea națională.

În josul feței anterioare a monumentului, blazonul orașului Bordeaux se odihnește pe drăpele și arme având, de-asupra, următoarea inscripție în relief:

Lui Leon Gambetta

1838—1882

Și în amintirea

Apărării naționale

1870—1871

Fața posterioară poartă, săpată inscripția următoare:

Subscripție națională

1900—1904

De desubt, o legătură de arme ale regimentelor cari au combătut contra Prusiei, din mijlocul cărora se detașează un chipiu purtând numărul regimentului 57 de infanterie, singurul regiment — vechiul „teribilul pe care nimic nu-l oprește“ din primul imperiu — care luă un drapel dela inimie în 1870.

Marmura soclului și a statuei este de Carrara, a treptelor de Saint Béal și granitul pedestalului de Vira.

— **Omor pe piața Attila.** Jertfă a gelosiei a căzut Fekete Dezső, calfă de lăcătuș, zilele trecute. Calfă de cismar Szuperics Ferencz încă înainte de a se convinge a voit să-și facă imposibil rivalul.

Fekete cătră zece ceasuri stătea înaintea porții cu frate-său mai mic. Deodată vine un necunoscut, îl trage la răspundere pe Fekete, de ce a injurat pe tata și pe mamă-sa, apoi cu un cuțit lung l-a străpuns în inimă.

Szuperics credea adecă, că servitoarea Mayer Kati, de care el era îndrăgostit la nebunie, întreține relații cu Fekete.

Ucigașul a fost prins.

— **Decorarea unui român.** Ziarul „Fremdenblatt“ comunica că împăratul Francisc Iosif a conferit locotenentului-colonel G. Exarcu, atașatul militar al Românicilor la Viena, ordinul coroanei de fer de cl. II-a cu ocaziunea plecării sale.

— **Vifor înfricoșat.** S'a telegrafat din New-York, că în Texas de câte-va zile sunt vifore foarte mari. Foarte mulți oameni au perit.

— **Misiunea Charcot.** Doctorul Turquet, care a făcut parte din expedițiunea la polul sud a lui Charcot, a adus în Franța o colecțiune de mai mult de o mie paseri și de plante în mare parte necunoscute și 150 tipuri de animale diferite, paseri și pești, etc.

Asupra expedițiunii, între altele, Dr. Turquet a spus că ce a făcut mai mare plăcere exploratorilor eșind din nesfârșitele câmpii de gheață a fost când au văzut iarba verde.

— **Spălatul picioarelor la München.** În fiecare an, în ziua de Joia Verde, printul regent al Bavariei, spală după obiceiul vechiu la 12 bătrâni picioarele. Adică el toarnă apă peste dîsele și le usucă apoi. Acești 12 oameni se numesc de popor cei 12 apostoli.

În ultima Joia verde, cel mai bătrân din cei 12 apostoli a fost unul Peter Huter în vîrstă de 103 ani. El a fost agricultor și se bucură și acum de o bună sănătate; e cam fudul de urechi și slab de picioare, dar citește fără ochelari și merge singur la biserică. Strănepoții lui nu-și pot aminti să-l fi văzut vre-odată bolnav. Acum doi ani el a cosit și a treerat. Pofta lui de mîncare e superioară, iubește mult mîncărurile grase în fiecare Duminică Huter lua 2—3 halbe de bere și fumează mult.

Regentul întrebă în fiecare an dacă bătrunul mai fumează și-i trimite țigari. Îi place mult seara înainte de a se culca să bea un paharel de rachiu. Huter se îmbracă singur. El își aduce aminte de tot ce s'a petrecut cu el până la vîrstă de 11 ani; povestește despre Francezi și despre Ruși. Orașul München îi place mult și el competează să vină acolo și în anul viitor de Joia verde.

Cei trei fi ai lui au 7 nepoți și 15 strănepoți.

El are obiceiul de a număra în toate Duminicile pe vizitorii bisericii bărbați în deosebit și femei deosebit, dând raport când sosește acasă.

— **O modă.** Acum câți-va ani o artistă franceză, Cleo de Mérode, a găsit de cuviință să pună la modă o nouă pieptănatură cu părul lăsat pe urechi, care a contribuit să i facă succesul mai mult decât talentul ei de artistă.

Metoda aceasta a prins și la noi și sumă mare de coconite și de d-șoare se piaptănă cu părul pe urechi „a la Cleo de Mérode“.

Cu toate acestea peptănatura cu părul pe urechi era foarte obișnuită în trecut la noi.

Pela 1820 clucereasa Boldeasca, una din frumsețele și eleganțele de pe acea vreme, pusesese deasemeni la modă pieptănatura cu părul pe urechi și mult timp eleganțele de atunci se pieptănau „ca Boldeasca“.

Moda Boldeștii a ajuns însă astăzi „a la Cleo de Mérode“.

— **Nunță de artist.** Dona artiste ale unui circ din Worthsville s'au măritat cu doi artiști ai aceluiași circ.

Căsătoriile s'au celebrat... pe trapeze în mișcare.

Măgistratul, care făcea slujba de ofițer a stărei civile, a fost urcat pe o piramidă de clovni, ca să fie la înălțimea necesară.

Perechile roștră sacramental „da“ într'un avint puternic al trapezelor, așa că soții ajunseră unul în fața altuia și schimbară din zbor inelele.

— **O influență miraculoasă** se poate ajunge prin crucea vindecătoare electro-magnetică R. B. Nr. 86967 și neîntrecută în rezultate este aceea, care a inventat-o dl Müller Albert (Budapesta, Vadász ut nr. 42/K. Zilnic sosesc scrisori de mulțămintă și într'adevăr sunt înduioșătoare urările vindecătorilor. Astfel d. e. dl Steinhardt Iacob (Kula) a trimis următoarea epistolă: „St. dle Müller! Am onoarea a vă aduce la cunoștință, că dela folosirea crucei electro-magnetică R. B. Nr. 86967 ce am comandat înainte cu patru săptămâni sunt pe deplin de durerile reumatice, cari m'au chinuit 15 ani și nu pot îndestul recomanda invențiunea d-tale amicilor mei. Primiți din parte-mi mulțumirile cele mai profunde, să vă deo bunul D-zeu mulți ani fericiti pentru sirguința și activitatea d-voastră. Invențiunea d-voastră nu merită numai 6 coroane, ci mi. Cu deplină stimă: Steinhardt Iacob.“

Justiție.

Arad, 3 Maiu

§. **Osîndit.** Eri a rostit tribunalul din Arad sentența asupra nefericitului scriitor notarial din Taș Augustin Popescu, osîndindu-l pentru 17. cazuri de defraudări la un an și jumătate temniță

§ **Francisca Klein e recomandată spre agrățiare.** O depeșă din Viena anunță, că tribunalul Vienese va recomanda pe ucigașa Francisca Klein spre agrățiare.

ECONOMIE.

Arad, 3 Mai.

Banca „Concordia“ din Lugoj a ținut la 25 April n. sub prezidiul dlui Nicolae Franțiu adunare generală extra-ordinară, în care s'a făcut alegerea unei noul direcțiuni. În locul celei vechi demisionate. Au fost aleși în direcțiune pe 6 ani: Dr. Béla Fränkl, Dr. Moritz Deutsch, Rob. Deutsch, Moritz Stern, Samuel Spitzer R. Brauch. Pe 3 ani: Iacob Kaufmann, Daniel Nicolits, Bart. Popper, Dr. Dimitrie Florescu, Ioan Muntean și Ern. Patzel

Apel. Pentru a putea compune atât pentru expoziția din vara aceasta, cât și pentru muzeul nostru etnografic o colecție cât mai completă de ouă incondeiate cu desemnuri și motive originale și tipice românești, ne adresăm pe aceasta cale tuturor pr'etinelor noastre și în prima linie conducătorilor despărțămintelor noastre, ca din incidentul sărbătorilor de Paști să adune din ținuturile lor cele mai frumoase și mai caracteristice modele de ouă incondeiate și să ni le trimită pe sama colecțiilor, ce pregătim. (Adresa: Biroul Asociațiunei, Nagy-szeben str da Morii Nr. 6) — Sibiu, în 24 April 1905. — Prezidiul Asociațiunei. Șuluțu.

Curs de stupărit: Terminii cursurilor de stupărit, ce se vor ținea în stupăria de stat din Gödöllő în cursul acestui an s'au schimbat în următorul mod:

dela 1 Mai până la 20 Mai pentru țărani,
dela 5 Iunie până la 18 Iunie pentru codreni.

dela 20 Iunie până la 5 Iulie pentru preoți,
dela 8 Iulie până la 29 Iulie și
dela 3 August până la 23 August pentru învățătorii populari, în fine
dela 25 August până la 8 Septembrie pentru femei.

Loterie de clasă în România. Ziarul vienez „Die Zeit“ publică următoarele:

Îndată după sărbătorile Paștilor se va supune parlamentului român un proiect de lege prin care se înființează în România o loterie de clasă de stat. După toată probabilitatea, această loterie se va da unei societăți private, ce s'ar obliga a plasa un anumit număr de lozuri și a plăti statului anual o sumă proporțională.

Dintre ofertele sosite până acum guvernului român s'a găsit cea mai avantajoasă aceea a băncii „Credit Roumain“ (filiala din București a lui „Laenderbank“) și după toată probabilitatea oferta aceasta va fi primită și de ministrul de finanțe.

Venitul curat al loteriei va fi întrebuințat pentru îmbunătățirea stărei sanitare a comunelor rurale.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 3 Mai. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April (100 clgr.)	18.38—18.40
Secară pe April	15.00—14.02
Ovăs pe April	14.52—14.54
Cucuruz pe Maiu	17.12—17.14
Grâu pe Octombrie	13.90—13.92
Secară pe Octombrie	12.04—12.06
Grâu pe Maiu	—

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	18.28—18.30
Secară pe „	14.96—14.98
Ovăs pe „	14.48—14.50
Cucuruz pe Maiu	16.98—17.00
Grâu pe Octombrie	13.84—13.86
Secară pe „	11.98—12.00
Grâu pe Maiu 1905	—
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
280—300 măști metriche grâu cor.	16.20—16.60
180—200 „ „ cucuruz „	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
„ „ orz:	14.40—14.60
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
700—800 măști metriche grâu cor.	8.50—8.60
400—500 „ „ cucuruz	7.50—7.60

Semnare nominală: secară	7.30—7.40
„ „ orz:	7.20—7.30
„ „ ovăs:	6.90—7.00

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 79—100 klg.	Cor. 16.50—16.60
„ 80— „ „	„ 16.60—16.70
Secară: 100 „	„ 13.80—13.90
Orz: „ „	„ 13.80—14.—
Ovăs mercantil 100 klg.	„ 13.60—13.70
„ cernut „ „	„ 13.40—13.50
Cucuruz vechiu „ „	„ 15.70—15.80
„ nou „ „	„ 15.40—15.50

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
„ „ „ mic	„ 160.—
„ brut „ mare	„ 156.—
„ „ „ mic	„ 158.—

Tirgul de porci din Köbánya.

— 3 Mai. —

De prima calitate ungară: Bătrâni greș părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri greș în greutate peste 320 chlgr 139—141 fil.; Calitate sirbească: greș, părechea peste 260 klg. 139—141 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 138—139 fil.

Bibliografie.

A apărut; „Viața nouă“ Nr. 6. Conținutul: Un început bun; Poesii: În pribegie, Cântecul parcului, Venise! Seara; Curente în poezie până la Eminescu de M. Galiță; Păstrarea ruinilor noastre istorice, de G. Moroianu; O anchetă; Cărți nouă.

„Floricele din Bănat. Cântări populare și Motto-uri din compozițiunile d-lui I. Vidu și alții. Culese de N. Jugănarul. Prețul 20 bani plus poșta. Se află de vânzare la Redacția „Drapelul“ în Lugoj și la librării.

„Litușgia“, s'atul Ioan Gură-de-Aur, pusă în note muzicale după melodiile celor opt glasuri bisericesti și armonizată pentru corurile de 4 voci mixte de Iuliu Birou, învățător și cantor primat, Prețul 5 cor. Se poate căpăta la autor.

„Manasse“ Dramă originală în patru acte de Ronetti Roman. Prețul 2 lei. Se poate căpăta la librăria H. Șteinberg. București, Strada Găbroveni Nr. 10.

„Carte de cetire“ pentru clasa I II gimnazială și reală, seminare pedagogice și școale superioare de fete de Ioan Popea revidată de Dr. Constantin Lăcea profesor. Ediția V. Se poate căpăta la librăria H. Heidner, Brașov.

„Convorbiri literare“ Nr. 4 Cuprinsul: A. Naum La Roma, St. O. Iosif: La Vaslui, la curtea nouă, Alexandru A. Naum: Amiaza, Toamnă Nostalgie (poezii) Sextil Pușcariu: Studii și notițe etimologice X: etimologii. N. Frollo: Prometeu înălțat (tragedie de Eshil trad. în versuri) G. Bogdan Duică: Manasse de Ronetti Romanului (Andiu critic, Ioan S. Floru: Constituirea istoriei ca știință. (Rtadiu asupra operei Alinat. D. Xenopol „Principiile fundamentale ale istoriei“).

„Revista noastră“ Nr. 3 sub direcțiunea d-nei Constanța Hodoș. Cuprinsul acestui număr: Bubi, schiță de Constanța Hodoș, Cugetări de Spic. Hristos, versuri de Nina P. Evoluția socială a femeii, de Elena B. Popovici, Iubirea ta așa să fie, versuri, de Maria Baiulescu, Frumusețea de dr. Virg. Alexandrescu, Punct, versuri de Elena Poenaru, Melodii, schiță. de Carola Ungarib, Noapte, Pastel, Tot o soartă, April, Liniște, versuri de Varia. Martiri, Pământ și apă de Constanța Hodoș, Învățământul în Macedonia de Libertatea Vaian Reminiscență, versuri de Nina P. Cronică literară: Academia și literatura de I. G. Doină, versuri de Ana M. Holda, Carnetul meu: Tinerim. artist. de Petrica Ralet, Răspunsuri, de Red.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Lebar ștergea zimbînd sudoarea ce curgea de pe fața sa întunecată și haină. Iși tăia calul tot mai mult cu lovituri de biciușcă și pînteni.

Armăsarul părea, că alunecă peste prăcaș ca un zbor de porumbei sălbatici, atingînd numai, și în mai puțin de două minute ajungea la intrarea potecii ascunse, unde călărețul să pătrundă, cu capul plecat și cu același mers.

Dar' odată prins din toate părțile de mîcișul, ce mîrginea poteca, Lebar începu să tragă de frînă, până când animalul trecu în mers mai cuminte și astfel pătrunse în lagărul Seminolilor...

Când ajunse la intrarea luminiișului, se nădădușe, că sosise prea tîrziu. Trupa fețeleșilor lide intra în lagărul Pieilor Roșii.

XV.

Vizunia tigrului.

— Acum, colonele, șoptise Wash Carrol ajungînd într'un loc, de unde zăria lagărului Seminolilor, trebuie să-mi cedeză comanda deplină această afacere și să-mi îngăduiești să lucrez după bunul meu plac. Cunosc mai bine, decît tu, pe această bestie de Coadă de Tigru. Mă descurca mai bine cu el. Ne-am înțeles? — să mă lași să lucrez în voia?

— Da, dragul meu Wash, îți dau curaj meu de gentleman, răspuse colonelul mîndrul. Cunoști mai bine decît mine obiceiurile și caracterul acestor sălbatici! Dar', dragă prietene, de-l vor fi ucis! Ce mă voi face? Cum îndrăzni să mă mai înfățișez înaintea soroșilor? Și de for acide, când ne vor vedea sosind?

— Nu te teme, colonele. Nu e mort, pînd eu de asta. De l'ar fi ucis, am fi găsit drum leșul său jupuit de pînă. Și dacă ar fi să-l ucidă, până acum s'ar fi făcut; nu s'ar pîda astfel de rescumpărarea, ce nădădușeș capete. Lasă-mi dar' sarcina să tractez această afacere cu vecinul Strother, și făgăduiește-mi vei face tot ce v'om spune?

— Îți făgăduiesc zise colonelului cu o mișcă.

După aceste cuvinte, mica trupă pătrunse în lagărul Seminolilor.

Sosirea lor nu păru să producă vre-o mișcare; singurii copii se adunară de fire-care în jurul intrării, în tăcere ca și cum ar fi fost potecă astfel. Dar' într'aceea în jurul lor, fețeleșii amenințătoare și viclene.

Wash Carrol nu se opri la intrarea în lagăr; și s'ar fi zis, că n'avea de loc cunoștința primejdia, în care se afla. Era, într'adevăr, un rit să înfrunte ori-ce pericol pentru a-și ajunge scopul cu ori-ce preț.

Înaintă dar' cu mersul său liniștit și pașă până la coliba lui Coadă de Tigru, în fața căreia se aflau cinci sau șese războinici înarmați; se întoarse în spre colonel și-i șopti repede:

— Acum, colonele, d-ta și oamenii tăi veți rămănea aici călări și gata la ori-ce. Ochii deschiși și nu lipsiți să trageți asupra dienilor din prejur, îndată ce vă voi da semnalul. Vecinul și eu ne însărcinăm cu rezoluție.

Fără a se grăbi, fără să aibă chiar o clipă de a privi în jurul său, descălecă imediat totul de Strother. Apoi amândoi se îndreptară spre coliba șefului și intrară ținînd eamă gata sub brațul stîng.

Ajungînd la un pas de coadă de Coadă de Tigru Wash Carrol scoase din brău învelișul pînelului de tutun, pe care-l găsișe în drum și care provenia din lagărul lui Magoffin. Apoi îl aruncă astfel cum era murdărit de noroiu și tăvănit pe copitele cailor, dinaintea șefului care stătea picioare.

— Șefule, unde crezi, că am găsit această întrebă el cu o voce sigură, dar' la părerea mea nepăsătoare.

Seminolul rădică ochii, privi pe vizitator și scoase un mărăit înăbușit.

— Acesta fu singurul său răspuns.

— L'am găsit pe drumul, care conduce la lagărul prietenului meu la satul vostru, înțeles, că voi ați răpit pe tinărul șef al seminolilor palide? Ce-ați făcut cu el? (Va urma)

Redactor responsabil: Sever Boer.
Editor-proprietar: George Nichiu.

Igaz Sándor

ciasornieș și giuvăerșiu.

ARAD, Piața Libertății

Magă edificiul teatrului vechiu.

și argint calcat cumpăra p. prețuri mai mare de zi, ori schimbă pentru site obiecte de aur și argint

SE CAUTĂ un *asistent de farmacie* diplomat sau nediplomat, precum și un *practicant*, care a absolvat 6 clase gimnasiale; se cere cunoștința limbilor: română, germană și maghiară. Ofertele la adresa: **Apoterarul NÉMET, Temesvár.**

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă; consultă zilnic de la 8—12 a.m. și de la 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE
(HERCULESFURDÓ)

FEJÉR ANTAL

pietor de embleme, firmă și zugrav
Arad, Strada Rákózy Nr. 10
pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.

Comenzi în provincie se săvârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

INSTITUTUL LUI LÖWY

în împrumut de **SACI** și strae

mandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime. Delu prompt și conștientios. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

ARTOFI PRIMA cu vagonul pentru cula și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárváros, Fő-utca 33. sz. —

Rog

Incercați și vă veți convinge!

să binevoiasă fie cine a se convinge ce convenabil poate să-și procure de la mine *articole de aur, obiecte ornamenticale de argint, juvaeruri moderne, precum și oroloage de buzunar foarte fine.*

Prețurile s'ieftine.

Asortimentul mare.

Cu stimă:

GELLER I.

— Arad, Andrassy-tér 14. —

Seria câștigurilor dela a XVI loterie de clasă ungară.

10.000 losuri cu 55.000 câștiguri.

Tot al doilea los câștigă.

Cel mai mare câștig eventual

UN MILION COR.

1 premiu de cor. 600000

1 câștig „ 400000

1 „ „ 200000

2 „ „ 100000

1 „ „ 90000

2 „ „ 80000

1 „ „ 70000

2 „ „ 60000

1 „ „ 50000

1 „ „ 40000

5 „ „ 30000

3 „ „ 25000

8 „ „ 20000

8 „ „ 15000

36 „ „ 10000

57 „ „ 5000

3 „ „ 3000

437 „ „ 2000

507 „ „ 1000

1528 „ „ 500

140 „ „ 300

50 „ „ 200

850 „ „ 170

850 „ „ 130

00 „ „ 100

150 „ „ 80

150 „ „ 40

5000 câștiguri și premii, total cor. 14.459.000

A P E L

la a XVI-a loterie de clasă ungară.

Tragerea primei clase va fi deja

la 25, 26 și 27 Maiu 1905 n.

Prețul losurilor clasei prime

un întreg

jumătate

un pătrar

un optar

12 cor.

6 cor.

3 cor.

1'50 cor.

Trimiterea losurilor originale se face prin rambursă ori prin plătierea prealabilă a prețului. Cel mai ușor și mai practic mod e a trimite banii prin rambursă. La ori ce comandă alătur planul oficios de sortire. Lista oficioasă a tragerilor o trimite imediat după tragere. Pun fără taxă la dispoziția comitenților mei chequuri pentru trimiterea sumelor. — Binevoii a mă onora cât mai îngrabă cu comanda Dvoastră.

CASA DE BANCA

Gaedicke A.

Cea mai mare casă de noroc a Ungariei.

Budapesta, strada Kossuth Lajos No. 11.

o Norocul lui Gaedicke e colosal!

În scurt timp am plătit comitenților mei

15,000,000 cor., între

aceste următoarele câștiguri principale:

600000 cor.	$\frac{2}{2}$	nr. 62551
400000 „	$\frac{4}{4}$	11119
400000 „	$\frac{4}{4}$	28916
400000 „	$\frac{8}{8}$	33464
100000 „	$\frac{4}{4}$	42758
100000 „	$\frac{2}{2}$	49878
100000 „	$\frac{4}{4}$	87991
70000 „	$\frac{1}{1}$	60912
60000 „	$\frac{8}{8}$	17357
60000 „	$\frac{8}{8}$	78863
60000 „	$\frac{4}{4}$	82528
60000 „	$\frac{2}{2}$	97263
30000 „	$\frac{8}{8}$	6920
30000 „	$\frac{8}{8}$	38691
30000 „	$\frac{8}{8}$	90964
25000 „	$\frac{4}{4}$	23481
25000 „	$\frac{2}{2}$	30049
25000 „	$\frac{4}{4}$	44411
25000 „	$\frac{4}{4}$	87851
20000 „	$\frac{4}{4}$	14674
20000 „	$\frac{4}{4}$	28950
20000 „	$\frac{8}{8}$	33402
20000 „	$\frac{8}{8}$	35862
20000 „	$\frac{4}{4}$	44410
20000 „	$\frac{4}{4}$	57565
20000 „	$\frac{1}{1}$	60781
20000 „	$\frac{8}{8}$	78878
20000 „	$\frac{4}{4}$	88844
15000 „	$\frac{1}{1}$	31121
15000 „	$\frac{4}{4}$	57734
15000 „	$\frac{2}{2}$	77950
15000 „	$\frac{4}{4}$	82506

Distinsă cu mai multe medalii de aur și diplome.

Numărul telefonului 322.

Frumsețea femeiască se ajunge prin cea mai bună

crème

de față și de mâni

Helén

Prețul 1 cor. 20 fl.

Flacon de probă 70 fl.

Dinți foarte albi va avea,

cel ce numai câte-va zile va fi folosit

crema dentală

Helén

Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra încălunțiri și căderii părului

Prețul 2 cor.

Prețul 2 cor.

Contra pantlicel, apoi amorteții și reumei

Prețul 2 cor.

Prețul 2 cor.

Cel mai bun medicament contra asudării picioarelor și subsuorii, precum și contra mirosului rău cauzat de aceasta — Antisudorin

⊗ ⊗ **Medicină foarte eficace.** ⊗ ⊗

Se poate procura numai

în **Apoteca lui NÉMET,**

Temesvár, Gyárvaros, Fő-u. 44/A

Comandă prin poștă și telefon

— se efectuează imediat. —

Condițiunea principală :

FRUMSEȚEI

este, ca față și mâinile să fi fine, iar în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pe ea față de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mișterii supărătoare, alunițele și petele de față dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma puder 1 cor.

Se poate comanda dela :

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.

287

Spălătorie de albituri cu vapor.

Întemeiată la 1858.

MÜLLER J. & FIUL

văpsitor de postav, curățitor chimic și spălătorie-fabrică de albituri cu vapor

în **ARAD:**

Halász-utca 29 - 30 sz.

Stabilimente de colectare :

Asztalos Sándor-utca 2-3., Forray-utca 4., József főherczeg-út 11.,

Brassó, Déva, Gyulafehérvár, Szászsebes, Segesvár.

Avem onoare a aduce la bine-voitoarea cunoștință a p. t. publicului, că ne-am adăugat fabrica de văpsitorie chimică de postavuri și curățitorie chimică cea cu bun renume, cu o spălătorie de albituri cu vapor, provăzută cu mașinile cele mai moderne, unde se spală ori-ce fel de albituri, în deosebi: gulere, manșete și cămăși bărbătești, și se calcă de strălucesc. — În fabrica noastră se curăță chimic și văpsesc haine de bărbați, femei și copii, pardesie, dantele, perdele ș. m. d.

Rugându-ne pentru binevoitorul sprijin al p. t. publicului, rămânem

cu toată stima

Müller J. & Fiul.

Nr. de telefon 459.

Spălătorie de albituri cu vapor.